

European Digital Media Observatory

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΜΕ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ, ΟΠΟΥ Η ΕΕ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΩΣ ΜΙΑ ΑΥΤΑΡΧΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΡΕΕΙ

Μηνιαία αναφορά #55 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2025

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΕ ΗΤΑΝ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΤΟΧΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

Οι 38 οργανισμοί* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,605 άρθρα fact-checking μέσα στον Δεκέμβριο του 2025. Από αυτά τα άρθρα, 150 (9%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετική με τη μετανάστευση, 146 (9%) παραπληροφόρηση σχετική με την Ουκρανία, 107 (7%) παραπληροφόρηση σχετική με την ΕΕ, 60 (4%) παραπληροφόρηση για την κλιματική αλλαγή, 50 (3%) για την κρίση στη Γάζα, 31 (2%) για την COVID-19 και 25 (2%) παραπληροφόρηση γύρω από ζητήματα LGBTQ+ και φύλου.

Συνεχίζοντας την τάση που είχε καταγραφεί τον Νοέμβριο του 2025, τα θέματα που στοχεύονται περισσότερο από την παραπληροφόρηση είναι η μετανάστευση, ο πόλεμος στην Ουκρανία και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Το μερίδιο παραπληροφόρησης στα υπόλοιπα θέματα που παρακολουθούνται σε αυτές τις αναφορές παρέμεινε σταθερό, με μόνο μικρές διακυμάνσεις.

** Οργανισμοί που συνέβαλαν στην παρούσα έκθεση: APA, AFP, CORRECTIV, Delfi Lithuania, Delfi Estonia, Demagog.cz, Demagog.org.pl, Demagog.sk, Deutsche Welle, dpa, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Fact Check Cyprus, FactReview, Factcheck Vlaanderen, Faktabaari, Faktisk, Funky Citizens, Greece Fact Check, INFOVERITAS, Källkritikbyrå, Knack, Lakmusz, Maldita.es, Newtral, Nieuwscheckers, Oštro, Pagella Politica/Facta, Polígrafo, Pravda Association, Media Provereno, Re:Baltica, MEFOS, The Journal Ireland, TjekDet, VerificaRTVE, VRT NWS, 15min.*

COVID-19

Ευρωπαϊκή Ένωση

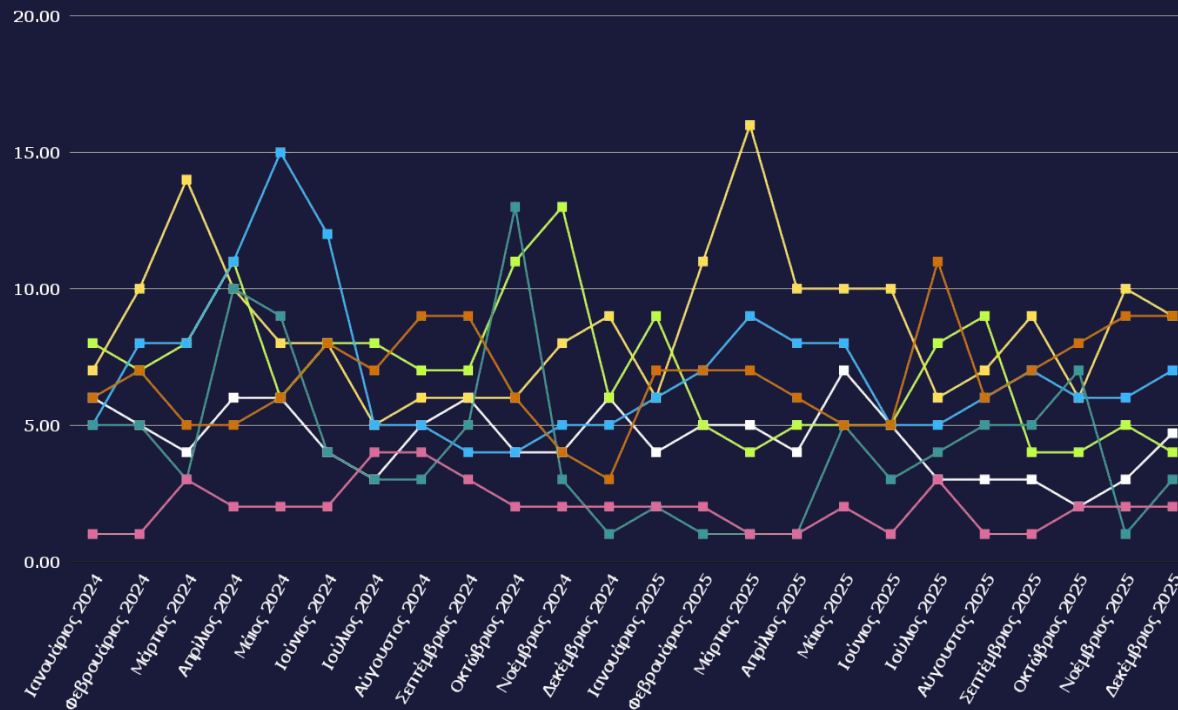
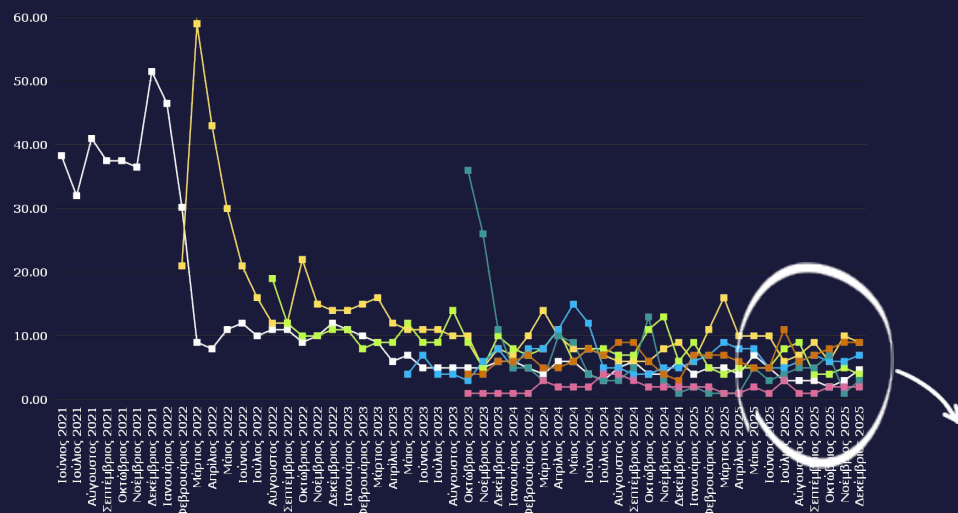
Σύγκρουση Ισραήλ-Χαμάς

LGBTQ+

Ουκρανία

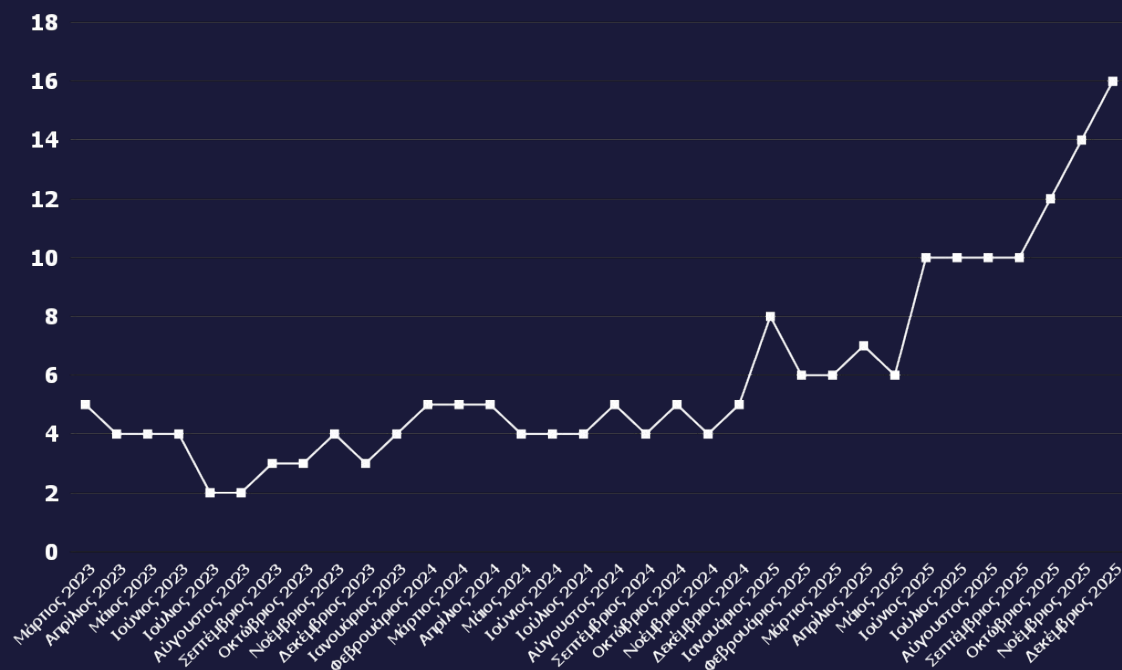
Κλιματική αλλαγή

Μεταναστευτικό

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΜΕ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ ΝΕΟ ΡΕΚΟΡ

Το ποσοστό του περιεχομένου παραπληροφόρησης που δημιουργήθηκε ή αλλοιώθηκε με τη βοήθεια τεχνητής νοημοσύνης σημείωσε νέο ρεκόρ. Από τα 1,605 άρθρα fact-checking, τα 252 αφορούσαν τέτοιο περιεχόμενο, δηλαδή 16% του συνόλου.

Το μερίδιο της παραπληροφόρησης που σχετίζεται με υλικό ΑΙ αυξάνεται σταθερά τους τελευταίους μήνες. Η τεχνολογία αυτή έχει επιτρέψει τη δημιουργία ιδιαίτερα συναισθηματικού, ρεαλιστικού, αλλά ψευδούς, περιεχομένου για τρέχοντα γεγονότα και επίκαιρα ζητήματα. Αυτό το περιεχόμενο διαμοιράζεται ευρέως για δύο βασικούς λόγους: πρώτον, επειδή έχει μεγάλη δυνατότητα να "μετατρέψει" την αλληλεπίδραση (views, clicks, σχόλια) σε έσοδα στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, και δεύτερον επειδή είναι αποτελεσματικό στο να οξύνει περαιτέρω την πόλωση στη δημόσια συζήτηση προς όφελος εξτρεμιστικών ή εχθρικών δρώντων. Ευρύτερες και πιο οργανωμένες εκστρατείες παραπληροφόρησης (π.χ. ρωσική πολεμική προπαγάνδα) βασίζονται επίσης ολοένα και περισσότερο σε περιεχόμενο που παράγεται με ΑΙ, καθώς επιτρέπει τη γρήγορη και χαμηλού κόστους παραγωγή πειστικού πλαστού υλικού όπως εικόνες και βίντεο.

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Τον Δεκέμβριο του 2025, τα πιο διαδεδομένα αφηγήματα παραπληροφόρησης για την ΕΕ αξιοποίησαν την επικαιρότητα ώστε να την παρουσιάσουν ως μια μη δημοφιλή, αυταρχική και αδύναμη οντότητα, που κυβερνάται από μια διεφθαρμένη και υποκριτική ηγεσία.

Οι διαδηλώσεις στη Βουλγαρία παρουσιάστηκαν ευρέως ως “επιθυμία της χώρας να φύγει από την ΕΕ”, ενώ στην πραγματικότητα αφορούσαν τη διαφθορά. Το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην πλατφόρμα Χ στο πλαίσιο του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA) παρουσιάστηκε ως τρόπος επιβολής λογοκρισίας και φίμωσης της ελευθερίας του λόγου (παρότι σχετιζόταν με το παραπλανητικό σύστημα της “επιβεβαίωσης ταυτότητας” - “blue checkmark”, την έλλειψη διαφάνειας και την έλλειψη πρόσβασης σε δεδομένα). Επιπρόσθετα, η ΕΕ κατηγορήθηκε ότι συλλαμβάνει ανθρώπους για τις ιδέες τους (και το Ηνωμένο Βασίλειο αποτέλεσε επίσης στόχο παρόμοιας εκστρατείας).

Οι κινητοποιήσεις των αγροτών παρουσιάστηκαν ως “εξέγερση κατά της ΕΕ” και το μέγεθος/αντίκτυπός τους διογκώθηκε με περιεχόμενο που είχε παραχθεί με ΑΙ, καθώς και με παλιά, άσχετα βίντεο και εικόνες. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι η Ιταλίδα πρωθυπουργός, Giorgia Meloni, “πήρε πίσω” τα αποθέματα χρυσού της Ιταλίας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για να τα αποδώσει στο ιταλικό κράτος, ενώ το όριο των 10,000 ευρώ στις πληρωμές με μετρητά παρουσιάστηκε ως “το τέλος της οικονομικής ελευθερίας” στην Ευρώπη.

Σε ό,τι αφορά την πολιτική ηγεσία της ΕΕ, ένας viral ισχυρισμός ανέφερε ότι η Πρόεδρος Ursula von der Leyen αποχώρησε από το Κοινοβούλιο αφού ο Ούγγρος πρωθυπουργός Viktor Orbán φέρεται να αποκάλυψε επιβλαβείς πληροφορίες για εκείνη. Επιπλέον, μια viral εικόνα παραγόμενη με ΑΙ παρουσίαζε την Αντιπρόεδρο Kaja Kallas, γνωστή για τη σκληρή στάση της απέναντι στη Ρωσία λόγω της επίθεσής της στην Ουκρανία, ως “σοβιετική πρωτοπόρο”.

ΚΑΘΕ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ, Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗ “ΔΕΧΕΤΑΙ ΕΠΙΘΕΣΗ” ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και η ΕΕ αποτέλεσαν επίσης δευτερεύοντες στόχους ξενοφοβικών και ισλαμοφοβικών εκστρατειών παραπληροφόρησης, με την κατηγορία ότι είναι υπερβολικά επιεικείς απέναντι στη μετανάστευση. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, η χριστουγεννιάτικη περίοδος αξιοποιήθηκε για τη διάδοση του ισλαμοφοβικού ισχυρισμού ότι οι μουσουλμάνοι απειλούν τις χριστιανικές παραδόσεις σε όλη την Ευρώπη, ενώ οι Ευρωπαίοι πολιτικοί “δεν κάνουν τίποτα”.

Παραπλανητικά βίντεο συνέβαλαν στη διάδοση του ισχυρισμού ότι μουσουλμάνοι “εισβάλλουν” ή επιτίθενται σε χριστουγεννιάτικες αγορές, καλούν σε “ισλαμική τζιχάντ” και καταστρέφουν χριστουγεννιάτικα δέντρα. Περιεχόμενο παραγόμενο με ΑΙ χρησιμοποιήθηκε επίσης για να καλλιεργήσει φόβο και να ενισχύσει το αφήγημα ότι οι μουσουλμάνοι μετανάστες είναι “εχθρικοί” προς τα Χριστούγεννα.

Αυτές οι ψευδείς ειδήσεις, που στοχεύουν να παρουσιάσουν την Ευρώπη ως μια ήπειρο που κατακλύζεται από βίαιους μουσουλμάνους μετανάστες, συνάδουν με τη θεωρία συνωμοσίας της “Μεγάλης Αντικατάστασης” (Great Replacement), σύμφωνα με την οποία η Ευρώπη “χάνει την ταυτότητά της” λόγω της λεγόμενης “εθνοτικής αντικατάστασης”. Η θεωρία αυτή υποστηρίζεται από ακροδεξιά πολιτικά κόμματα στην Ευρώπη, καθώς και από την τρέχουσα κυβέρνηση των ΗΠΑ, η οποία την ανέφερε στην Εθνική Στρατηγική Ασφαλείας της, εν μέρει ως πιθανό λόγο για μια μελλοντική αποστασιοποίηση από συμμαχίες στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ.

Σε διεθνές επίπεδο, ισλαμοφοβικό, αντισημιτικό και αντιμεταναστευτικό περιεχόμενο διαδόθηκε μετά, για παράδειγμα, τη σφαγή στο Bondi Beach στο Σίδνεϊ, με ψευδείς ισχυρισμούς ότι μουσουλμάνοι “γιόρτασαν” την επίθεση πυροδοτώντας πυροτεχνήματα ή ότι ο δράστης ήταν Ισραηλινός πολίτης.

* Τον Δεκέμβριο του 2025 κυκλοφόρησαν διάφορες ψευδείς ειδήσεις σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, ο οποίος παραμένει βασικό πεδίο δράσης της φιλορωσικής παραπληροφόρησης, όμως, σύμφωνα με το EDMO, δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές αλλαγές στα βασικά αφηγήματα.

ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Εικόνες και βίντεο που “αποδεικνύουν” ότι μουσουλμάνοι επιτίθενται σε χριστουγεννιάτικες αγορές στην Ευρώπη
- Παραπληροφόρηση σχετικά με την ταυτότητα του δράστη των πυροβολισμών στο Bondi Beach (Σίδνεϊ)
- ▲ Ο Ουκρανός πρόεδρος Volodymyr Zelensky αγόρασε τη βίλα του Bill Cosby
- ◆ Η Βουλγαρία διαδηλώνει ενάντια στην υιοθέτηση του ευρώ

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο εκπαιδευτικός Enoch Burke καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη λόγω των πεποιθήσεών του για τα τρανς άτομα.

Οι αλλοδαποί δεν έχουν δικαίωμα να συγκεντρώνονται στη Γερμανία.

Η μαζική, “ανεξέλεγκτη” μετανάστευση και οι Ουκρανοί πρόσφυγες “επανέφεραν” τον HIV στην Εσθονία.

Το άδειασμα τεχνητών λιμνών στη Ρουμανία είναι μέρος ενός σχεδίου “αποπληθυσμού” με στόχο την κατάληψη πόρων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Δεκεμβρίου 2025. Αριθμός απαντήσεων: 38

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Lucia Bertoldini και Tommaso Canetta, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αριθμό σύμβασης: LC-01935415